

**de Drie
hoek**

LEERNETWERK

**VOOR MANTELZORGERS
& ZORGVRIJWILLIGERS**

Welkom op een informatiebijeenkomst van De Driehoek:

Thema:
palliatieve zorg (deel 1)

Datum:
Trainer: Naam van de trainer

Aanbod:

Vaardigheidstrainingen

- Eten en drinken
- Mondzorg
- Wassen en aankleden
- Steunkousen aan – en uittrekken
- Veilig verplaatsen

Informatiebijeenkomsten

- Parkinson
- Dementie
- Onbegrepen gedrag
- Niet Aangeboren Hersenletsel (NAH)
- Communiceren met en zonder woorden
- Palliatieve zorg A en B sessie

Samen

Wat mag ik?

Bent u mantelzorger?

Dan bent u zelf verantwoordelijk voor alles wat u doet. Ook na uitleg van een zorgmedewerker en ook als iemand in een zorginstelling woont. De zorgmedewerkers die hier werken, houden alleen toezicht.

Bent u vrijwilliger?

Dan is de zorginstelling waar u werkt verantwoordelijk én aansprakelijk voor alles wat u doet. Dit is vastgelegd in een vrijwilligersovereenkomst. Hierin staat vaak ook beschreven welke (medische) taken u mag doen.

Punt van aandacht: zorg er altijd voor dat u aan dezelfde eisen voldoet als de zorgmedewerkers.

In beide rollen is het belangrijk dat u genoeg kennis en ervaring heeft.

Kortom: zorg dat u léért.

Zie ook:
**de Tipkaart voor vrijwilligers
en mantelzorgers**

<https://www.leernetwerkdriediehoek.nl/tipkaarten>

Welkom bij deze
informatiebijeenkomst
over palliatieve zorg

Doelen na vandaag

- U neemt kennis van de definitie palliatieve zorg (WHO)
- U benoemt de 4 dimensies van palliatieve zorg en kunt u voorbeelden op gebied van fysiek, psychisch, sociaal, zingeving geven
- U kunt de meest voorkomende symptomen die u tegenkomt in de palliatieve en terminale zorg herkennen en benoemen.
- U heeft inzicht in de betekenis van deze symptomen
- U kunt verschillende disciplines die betrokken zijn in de laatste levensfase benoemen en werkt u samen met zorgprofessionals.

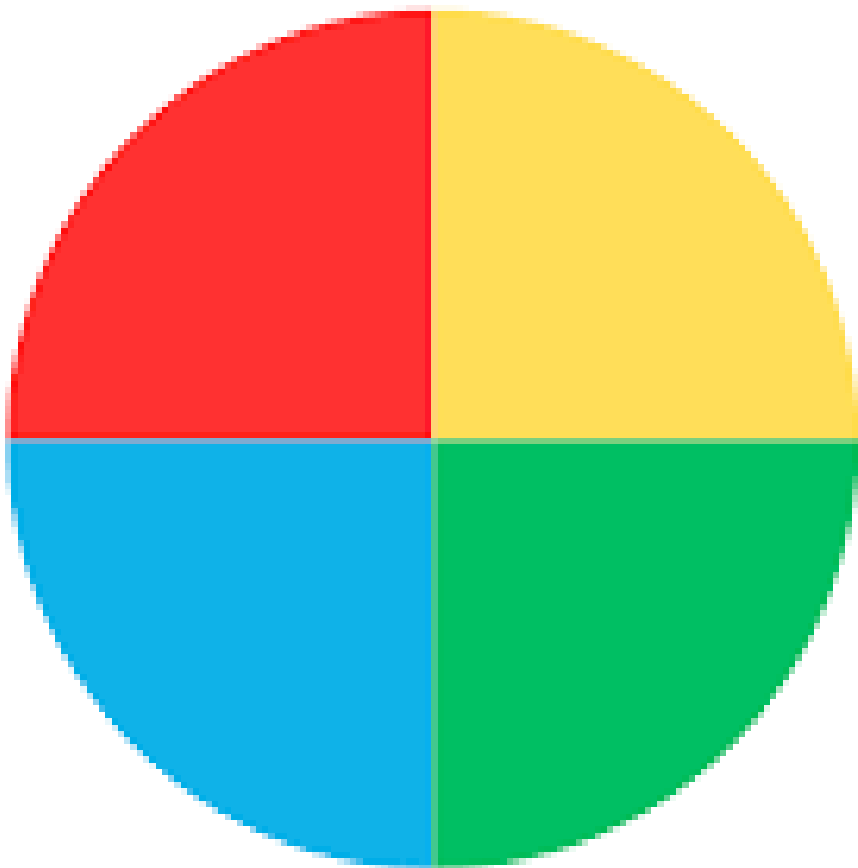
Kennismaken

- Bent u mantelzorger/vrijwilliger?
- Welk voorwerp heeft u bij zich en waarom koos u hiervoor?
- Wanneer bent u tevreden over deze bijeenkomst?
- Welke specifieke vragen heeft u?

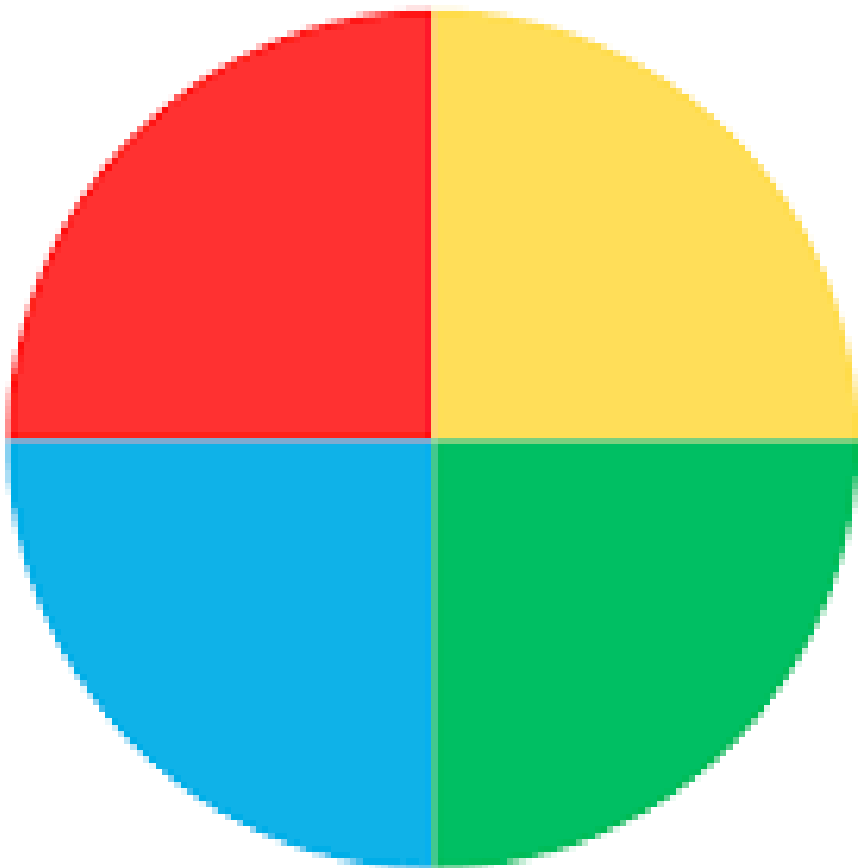
Wereldwijd is de definitie voor palliatieve zorg

Een benadering die de kwaliteit van leven verbetert van patiënten en hun naasten, die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening, door het voorkomen en verlichten van lijden door middel van vroegtijdige signalering en zorgvuldige beoordeling en behandeling van pijn en andere problemen van lichamelijke, psychosociale en spirituele aard.

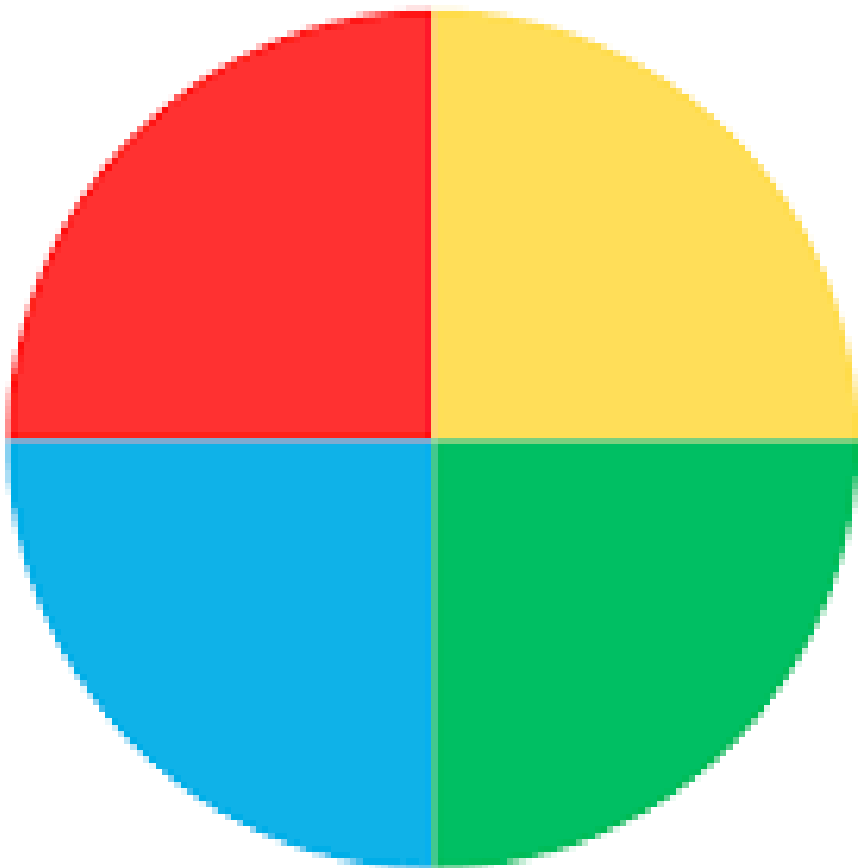
**Er volgen een 5 tal
vragen**

**Ga op de kleur van het
antwoord staan wat u kiest**

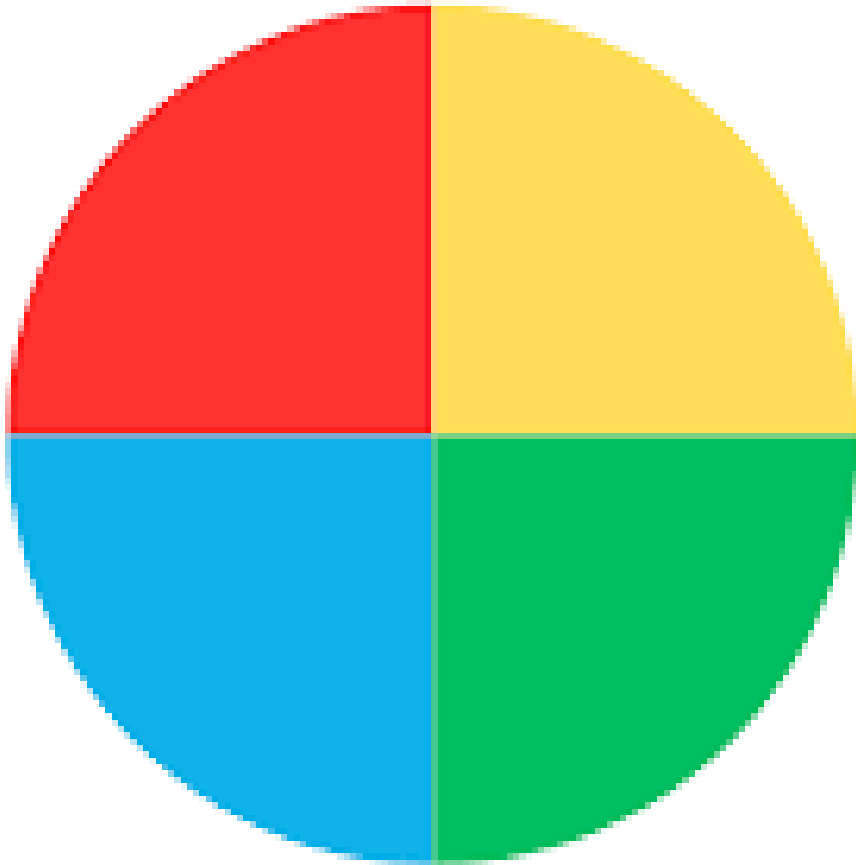
Palliatief betekent

- **Rood:** Verzachtend
- **Blauw:** Verlichtend
- **Geel:** Stervend
- **Groen:** Behandelend

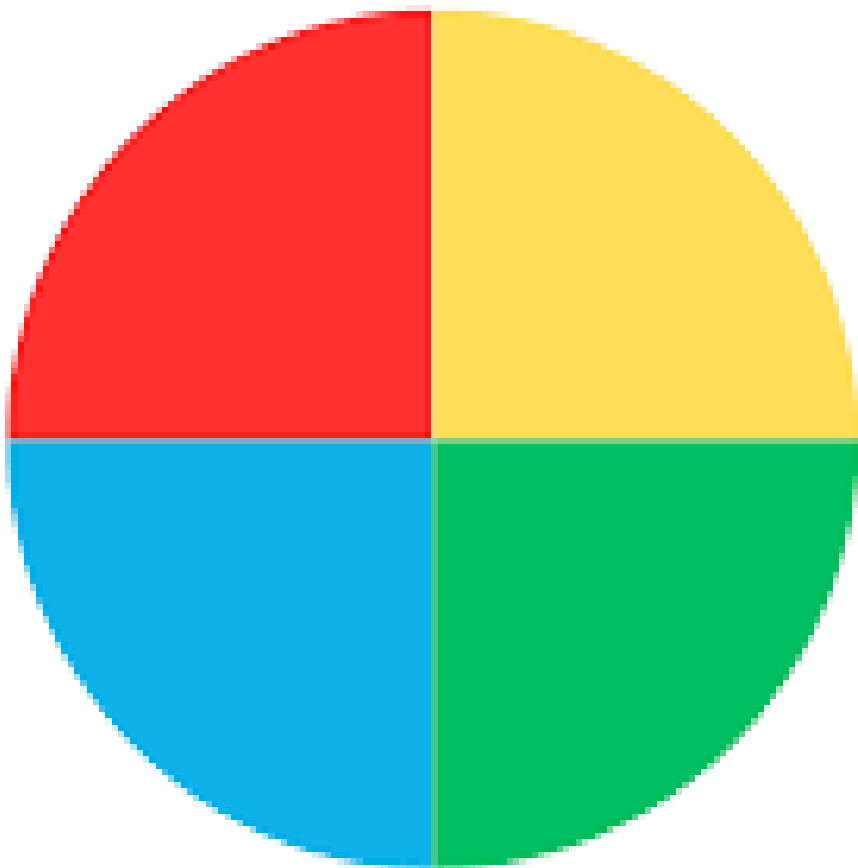
Palliatieve zorg is

- **Rood:** Leven toevoegen aan de dagen
- **Blauw:** Dagen toevoegen aan het leven

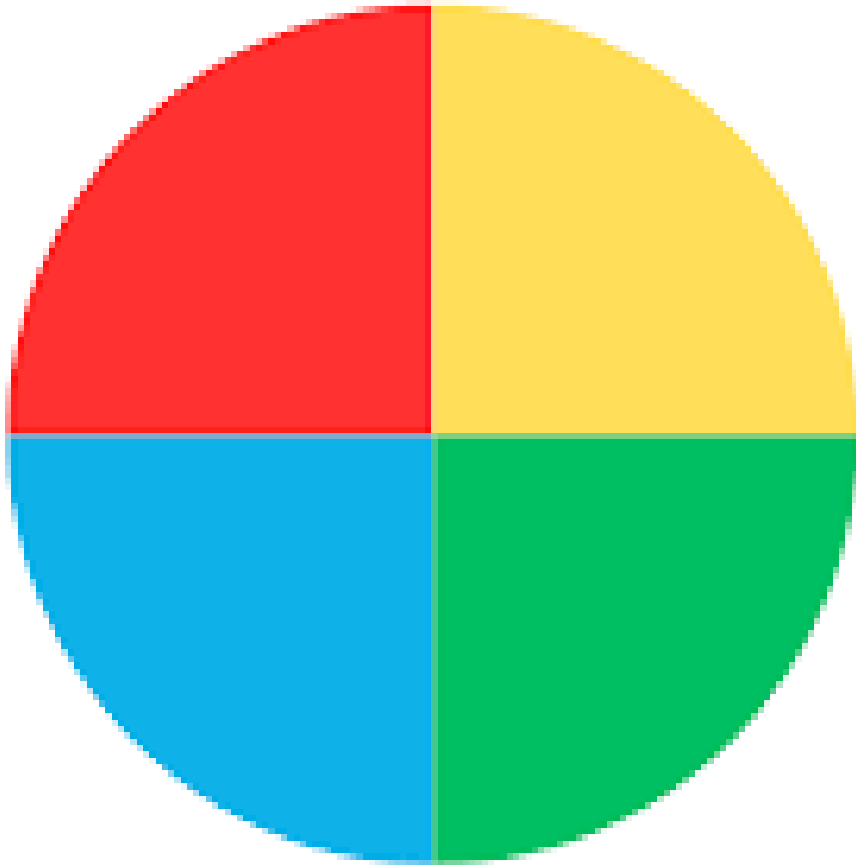
De 4 dimensies die we toepassen in de palliatieve zorg zijn

- **Rood:** Economisch, Financieel, Sociaal, Medisch
- **Blauw:** Gezin, familie, vrienden, burens
- **Geel:** Lichamelijk, psychisch, sociaal en zingeving
- **Groen:** Hoofd, hart, handen, buik

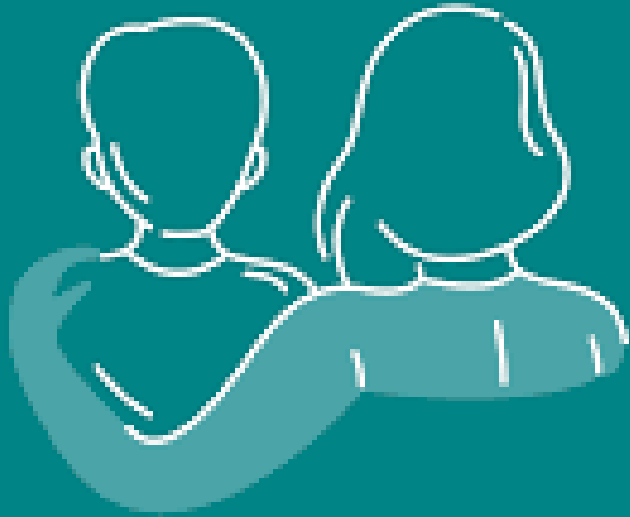
De meest voor de hand liggende persoon om de situatie van de zorgvrager te bespreken of observaties door te geven is

- **Rood:** huisarts of specialist ouderengeneeskunde
- **Blauw:** 1e contactpersoon van de zorgvrager
- **Geel:** teamleider van het (thuis-) zorgteam
- **Groen:** wijk of palliatief verpleegkundige/verantwoordelijke zorgende van de afdeling

De meest voorkomende symptomen in de palliatieve zorg zijn: pijn, onrust, angst, mondklachten, benauwdheid, delier en vermoeidheid

Rood: de stelling is juist
Blauw: de stelling is onjuist

**DE PERSOON
STAAT CENTRAAL,
NIET DE ZIEKTE**

- **Palliatieve zorg**
 - Verzachtend
 - Niet gericht op genezing
 - Voorkomen/verminderen van klachten
 - Ook gericht op naasten
- **Terminale zorg**
 - Zorg in de laatste weken tot aan overlijden.

4 dimensies

1. Psychische
2. Sociaal
3. Fysiek
4. Zingeving/spiritualiteit

Sociale benadering palliatieve ondersteuning en zorg: welke vragen kan iemand hebben in deze fase van het leven?

Filmpje Keetje Bosma

<https://www.youtube.com/watch?v=58ZJkyTbNmo>

ANGST

Als je ziek bent, kun je angst voelen, vooral als de ziekte erger wordt. Je kunt bang, gespannen, bezorgd, zenuwachtig of onzeker zijn. Dit is normaal. Soms komt angst samen met klachten zoals benauwdheid, pijn, somberheid of slecht slapen. Angst kan deze andere klachten veroorzaken of ze juist erger maken. Mensen kunnen ook bang zijn voor wat er gaat komen, niet alleen voor het overlijden, maar ook voor wat daarna gebeurt. Het is belangrijk om hierover te praten met je zorgverlener.

Wat kun je zelf doen?

Door met anderen te praten over je klachten, kun je er beter mee omgaan. De mensen om je heen begrijpen je dan beter en kunnen je beter helpen. Soms kan het ook helpen te zingen, schrijven of tekenen over je angst.

- Gespannen voelen
- Onrust voelen
- Prikkelbaar

- Piekeren
- Bang om te lijden of voor wat er komt
- Zorg om geliefden

- Moe
- Hoofdpijn
- Slaapproblemen
- Duizelig

- Droge mond

KLACHTEN

Wat kan helpen?

- Psychische en sociale ondersteuning door hulpverlener, zoals een geestelijk verzorger of psycholoog
- Behandeling van onderliggende klachten, zoals benauwdheid, koorts of pijn
- Begeleiding, zoals praten met een maatschappelijk werker, werken met beelden of muziektherapie, kan helpen
- Contact met lotgenoten (bijv. IPSO-centra of VPTZ-vrijwilligers)
- Het stoppen van medicijnen die angstklachten kunnen veroorzaken
- Medicijnen die de angstklachten kunnen verminderen

Praten over angst kan al veel helpen.

Wat kun je doen als naaste?

Je merkt vaak of je dierbare angstig is, omdat jullie veel tijd samen doorbrengen. Probeer over de angst te praten. Vraag waar je naaste bang voor is, waar hij of zij aan denkt en wat hij of zij nodig heeft.

Meest voorkomende symptomen in palliatieve zorg

- Angst
- Onrust
- Pijn
- Delier
- Benauwdheid
- Vermoeidheid
- Mondklachten

Welke professionals kunnen betrokken zijn?

- Huis/Specialist ouderen geneeskunde
- Wijkverpleegkundige of verzorgende
- Medisch specialist
- Verpleegkundige palliatieve zorg (extramuraal huisbezoek, intramuraal ondersteuning mantelzorg/teams)
- Fysiotherapeut
- Ergotherapeut
- Logopedist
- Podotherapeut
- Optometrist
- Huidtherapeut
- Diëtist
- Maatschappelijk werker
- Geestelijk verzorger
- Psycholoog
- Apotheker

Zijn er nog vragen?

- Wat neemt u mee van deze bijeenkomst?
- Wat heeft u van ons nodig?
- Bij wie kunt u met vragen terecht?

Evaluatie en afsluiting

- Wat neemt u mee?
- Zijn de doelen behaald?
- Sloot het aan bij uw verwachtingen?
- Heeft u tips (naar ons) ter verbetering?

**Wat ga ik morgen
(anders) doen?**

Fijn dat u er was!

Goede reis naar huis en tot ziens!

U ontvangt per mail een bewijs van deelname en een hand-out van de presentatie.